

Verksamhetsberättelse för Swedish Educational Research Association, SWERA, år 2023/24

1. Årsmöte

Det ordinarie årsmötet hölls den 11 oktober 2023 under SWERA:s årliga konferens på Högskolan i Gävle. Cirka 50 medlemmar deltog i mötet. Styrelsen beviljades ansvarsfrihet och verksamhetsplanen för 2023/24 godkändes.

Därutöver beslutade årsmötet under punkt 16 b att tillsätta en arbetsgrupp för att utreda frågan om hur tidskriften Pedagogisk forskning i Sverige kan finansieras och fortsatt ges ut:

Årsmötet beslutar att tillsätta en arbetsgrupp med Daniel Sundberg som sammankallande och Sverker Lindblad från styrelsen samt med övriga medlemmar enligt styrelsens beslut. Arbetsgruppen ges mandat att utreda frågan om fortsatt finansiering och värdskap för tidskriften samt att tillsammans med styrelsen lägga fram förslag till beslut om kortsiktig och långsiktig finansiering samt värdskap med ny redaktion till SWERA:s årsmöte 2024.

2. Styrelsens verksamhet

Styrelsen konstituerades efter årsmötet med Sverker Lindblad som omvald ordförande och, som föregående år, Anna Jobér som vice ordförande, Daniel Pettersson som kassör samt Åsa Lindberg-Sand som sekreterare. Därutöver har styrelsen bestått av: Eva Alerby, Nihad Bunar och Sara Irisdotter Aldenmyr. Suppleanterna har också varit aktiva i styrelsearbetet: Angerd Eilard, Peter Erlandson, Maria Rosén samt Katina Thelin. Doktorandrepresentanter i styrelsen, vilka utses av doktorandrådet, har varit Line Isaksson och Sara Viklund.

Styrelsen har genomfört 9 protokollförda sammanträden (8/11, 21/12, 1/2, 7/3, 4/4, 2/5, 13/6, 22/8 samt det inför årsmötet i slutet av september). Styrelsen har varit aktiv under hela året och som tidigare lagt fokus på att understödja fortsatt utveckling av rådets arbete, eftersom det är inom dessa som det kontinuerliga arbetet bedrivs. Deras aktiviteter framgår av separata redogörelser (bilaga 1). Doktorandrådets verksamhet framgår av en separat redogörelse.

I verksamhetsplanen för 2023/24 angavs två särskilda punkter för inriktningen av SWERA:s insatser:

- A. Att bidra till kunskapsorganisering inom det pedagogiska kunskapsområdet genom att fortsatt uppmuntra och stödja analyser av kunskapslägen och genomförande av forskningsöversikter inom området.
- B. Att undersöka och diskutera social strukturering av den pedagogiska kunskapsorganiseringen genom analyser av olika aktörers intressen och ageranden – exempelvis i termer av forskningspolitik och utbildningspolitik.

Ett genomgående tema för styrelsens arbete under året har varit läget för vår tidskrift Pedagogisk forskning i Sverige, PFS. Frågan har varit upp på alla möten. I februari beslutade styrelsen att utvidga den arbetsgrupp som årsmötet beslutade om och gav den uppdraget: "att i samverkan med nuvarande redaktion för PFS och med utgångspunkt i SWERA:s stadgar lägga fram förslag om hur PFS och portalen kan drivas vidare och redaktionsarbetet organiseras. Förslagen ska avse åtgärder både på kort och lång sikt och får innefatta förslag till förändringar även i SWERA:s uppdrag och medlemsavgift."

Vid mötet i december ställde sig styrelsen bakom det dokument som tagits fram av en arbetsgrupp inom Professorsmötet: *Referensram: Bedömning av avhandlingar inom det pedagogiska kunskapsområdet*. Därutöver har styrelsen tagit fram ett förslag till en forskarutbildningskurs som planerar genomföras av Göteborgs universitet. På Forskningspolitiska rådets förslag har styrelsen också tagit initiativ till att tillsammans med Vetenskapsrådets huvudsekreterare för Utbildningsvetenskap Pernilla Nilsson uppvakta utbildningsdepartementet med anledning av förslagen i SOU 2023:19.

3. Aktiviteter under verksamhetsåret

3.1. SWERA anordnade sin årliga konferens 2023 på Högskolan i Gävle. Den här gången var konferensen på plats, vilket var mycket uppskattat efter flera digitala möten.

3.2. I samband med SWERA2023 anordnades även professorsmötet inom det pedagogiska kunskapsområdet. Årsberättelse i bilaga 1.

3.3. SWERA har fem råd: Forskningspolitiska rådet, forskarutbildningsrådet, tidskriftsrådet, lärarutbildningsrådet samt doktorandrådet. Råden bedriver egen verksamhet, vilket framgår av deras årsredovisningar (bilaga 1). För råden gäller:

- Råden informerar både på SWERA:s rådslag och på hemsidan om sin verksamhet och om hur man anmäler sitt intresse för att kunna delta i rådets aktiviteter.
- Rådet ger förslag på nya medlemmar till rådets arbetsgrupp.
- Råden väljer själva sina ordförande.
- Varje råd bör ha en kontaktperson/medlem i styrelsen.
- SWERA:s styrelse utser medlemmarna i rådets arbetsgrupper (utom för doktorandrådet som är fristående). Det sker normalt vid styrelsens första möte efter konferensen.

3.4. SWERA:s hemsida och Facebook-sida. SWERA:s hemsida ligger sedan 2021 i PfS portal på Linnéuniversitetet i samverkan med tidskriften:

<https://pedagogiskforskning.se/swera/>

Facebook: <https://www.facebook.com/SwedishEducationalResearch/>

3.5. Arbetet med att stärka det internationella forskningssamarbetet fortsätter. SWERA är fullvärdig medlem av WERA (World Educational Research Association) och har en plats i WERA council. Frågan om medlemskap i EERA har diskuterats under året.

4. Medlemmar

Antalet medlemmar har ökat och utgör i slutet av verksamhetsåret 563 personer.

5. Ekonomi

5.1. Under verksamhetsåret har insatserna för en ökad medlemsrekrytering fortsatt. Ekonomin är god. Utgifter under året har varit omkostnader vi haft i samband med konferensen samt några kostnader i samband med ekonomiska transaktioner samt avgiften till WERA.

6. Pedagogisk Forskning i Sverige

Redaktionen för SWERA:s tidskrift presenterade sin verksamhetsberättelse och verksamhetsplan vid SWERA:s årsmöte 2023 vilket också godkände dessa. Med anledning av tidskriftens ökande ekonomiska problem och behov av redaktionsskifte tillsatte årsmötet en särskild arbetsgrupp för att arbeta med frågan.

7. Valberedningens arbete och förslag

Valberedningens arbete och förslag kommer att presenteras vid årsmötet. Valberedningen består av Viveca Lindberg (sammankallande), Marie Nilsberth och Linda Rönnberg.

Bilaga: Årsberättelser från råden

Doktorandrådets verksamhet framgår av separat dokument

1. Forskningspolitiska rådet
2. Forskarutbildningsrådet
3. Lärarutbildningsrådet
4. Tidskriftsrådet
5. Professorsmötet

SWERA:s styrelse den 22 augusti 2024

BILAGA 1

Verksamhetsberättelse för SWERA:s Forskningspolitiska Råd 2023/24 samt plan för 2024/25.

Forskningspolitiska rådet hade den 11 november, 2023 sin första träff efter SWERA:s årsmöte (12 oktober, 2023). Sammanställande av rådet är Getahun Yacob Abraham. Rådet medlemmar var: Elsi-Brith Jodal (GU), Sverker Lindblad (GU), Lisbeth Lundahl (Umu) och Katina Thelin (UU). Sedan SWERA:s årsmöte i oktober, 2023 rådet har haft fyra möten med varierande deltagare antal (13 november, 2023, 8 december, 2023, 26 januari, 2023 och 24 mars, 2023).

En övergripande tanke med SWERA:s forskningspolitiska råd är att observera och analysera den forskningspolitiska omvärlden för det pedagogiska kunskapsområdet som ett underlag för diskussioner och eventuella ställningstaganden inom SWERA. Under året har vi tagit fram och diskuterat, *Ny myndighetsstruktur för finansiering av forskning och innovation* (SOU 2023:59).

Utöver diskussion om ovan nämnda utredning har rådet diskuterat:

- Pedagogiska kunskapsfältet i Sverige.
- Dokument som kom från VR, om att tillgängliggöra data från forskning.
- Arbetsvillkor för forskare och lärare inom svenska lärosäten.
- Hotet mot akademisk frihet

Vad det gäller utredningen, SOU 2023:59 har forskningspolitiska rådet kallat SWERA:s medlemmar som kan vara med för att diskutera konsekvensen av omstruktureringen av finansieringssystemet. Den 27 mars, 2024 deltog 25 medlemmar på zoommöte för att diskutera frågan. På mötet fick forskningspolitiska rådet mandat från närvarande medlemmar att följa upp vad som händer och att påverka processen till fördel för medlemmar. Rådet valde Elsi-Brith Jodal, Lisbeth Lundahl och Sverker Lindblad för att kontakta Pernilla Nilsson, huvudsekreterare för UVK och Maria Nilsson, statssekreteraren för utbildningsdepartementet.

När vi blickar framåt vill Forskningspolitiska rådet fortsätta att bevaka, observera och analysera vad som händer inom det forskningspolitiska fältet. Under SWERA:s årsmöte 2024 vill forskningspolitiska rådet återrapportera resultatet av mötet med Pernilla Nilsson och Maria Nilsson. Under årsmötet kommer forskningspolitiska rådets rådslag också att diskutera om olika arbetsvillkor för forskare och lärare inom svenska lärosäten.

SWERA:s forskarutbildningsråd – verksamhetsberättelse 2023/24 och verksamhetsplan 2024/25

Verksamhetsberättelse 2023/24

Under 2023/24 har arbetsgruppen i SWERA:s forskarutbildningsråd bestått av Gun-Britt Wärvik (GU, ordförande), Carl-Henrik Adolfsson (LnU), Åsa Broberg (SU), Angerd Eilard (HKr), Eva Forsberg (UU), Mari Hysing (HD, för doktoranderna), Malin Kronqvist-Håård (ORU) och Åsa Lindberg-Sand (LU, rådets kontaktperson i styrelsen).

Arbetsgruppen för SWERA:s forskarutbildningsråd har alltsedan gruppens tillkomst 2014 genomfört olika genomlysningar av forskarutbildningar inom det pedagogiska kunskapsområdet. Dessa har presenterats i samband med SWERA:s årliga möten under följande rubriker:

- 2014: Genomlysning av forskarutbildningen (ämnen, antal doktorander och lärosäten)
- 2015: Kartläggning av allmänna studieplaner pedagogik/pedagogiskt arbete
- 2016: Allmänna studieplaner och kursplaner – variationer inom det pedagogiska kunskapsområdet
- 2017: Uppsummering samt UKÄ:s utvärdering.
- 2018: Pedagogikämnets formering: Med utgångspunkt i UKÄ:s utvärdering av pedagogik som forskarutbildningsämne
- 2019: Genomlysning av forskarutbildningen II (ämnen, antal doktorander och lärosäten), uppdatering av 2014
- 2020: Antagning till FU –Processer och kollegial granskning
- 2021: Utmaningar för det pedagogiska kunskapsområdet – yttre och inre gränsarbete. Forskarutbildningarna
- 2022: På spaning efter det pedagogiska kunskapsrådets formering och framtid. En undersökning av SWERA-doktoranders forskningsinriktningar
- 2023: Forskarutbildningsämnena inom det pedagogiska kunskapsområdet ur ett historiskt och organisatoriskt perspektiv.

Under 2023/24 har arbetsgruppen träffats regelbundet via zoom för att vi utveckla den genomgång som presenterades på SWERA-mötet 2023. För att underlätta att få tillgång till relevant underlag har vi valt att fokusera på de egna lärosätena. Presentationen vid SWERA 2024 kommer därför att beröra sammanlagt åtta lärosäten varav fyra gamla och två nya universitet samt två högskolor. Ett särskilt fokus är mot hur forskarutbildningarnas organisering knyter an till lärarutbildningarnas.

Plan för fortsatt verksamhet 2023/24

Sammantaget har vi genom våra genomlysningar kunnat peka ett område under utveckling och där både internt och externt omvandlingstryck fått betydelse för denna utveckling. Genomlysningarna ger också olika lägesbeskrivningar i ett visst tidsskede. Vi ser det därför som angeläget att även presentera våra genomlysningar i form av vetenskapliga publikationer. Detta arbete har påbörjats och kommer att fortsätta under verksamhetsåret 2024/25.

Lärarytbildningsrådet Verksamhetsberättelse för 2023/24, Verksamhetsplan för 2024/25

Verksamhetsberättelse för 2023/24

Under verksamhetsåret 23/24 har Lärarytbildningsrådet sammantaget haft 7 möten (ca 1 per månad). Novembermötet var en uppföljning av de inslag som rådet organiserade vid SWERA 2023 i Gävle, nämligen presentation av statssekreterare Maria Nilsson, Rådsmöte och Seminarium utifrån en forskningsantologi *Lärarytbildning, makt och politik* som Lisbeth Lundahl och Sverker Lindblad är redaktörer för.

För närvarande deltar följande personer i rådets arbete: Helena Berglund (Lunds universitet), Ulrika Bergstrand (Högskolan i Gävle), Marita Cronqvist (Högskolan i Borås), Sverker Lindblad (Göteborgs universitet), Lisbeth Lundahl (Umeå universitet), Sinikka Neuhaus (Lunds universitet), Birgitta Nordén (Malmö universitet), Jesper Sjöström (Malmö universitet), Linda Wilhelmsson (Mittuniversitetet) och Serjon Qorri (Umeå universitet). Marita Cronqvist och Linda Wilhelmsson är sammankallande i rådet.

Övergripande har Lärarytbildningsrådet sökt överblicka och reagera på utvecklingen inom lärarytbildningens område. Därvid har det varit centralt att skapa och upprätthålla kontakter med Lärarytbildningskonventet, utbildningspolitiken, den pedagogiska forskningen och lärarytbildningen.

Lärarytbildningsrådet har bevakat och diskuterat flera statliga utredningar som tillsatts under verksamhetsåret.

- Tillsättningen av en ny lärarytbildningsutredning (Dir. 2023:111, Utveckla lärar- och förskollärarytbildningarna) har varit den enskilt viktigaste frågan och har aktualiserat en rad frågor som har behandlats i Lärarytbildningsrådet. Det gäller bland annat frågor om lärarytbildningens styrning, autonomi och innehåll. På rådets initiativ inbjöds utredaren Peter Honeth att göra en inledning på SWERA-konferensen i början av oktober, men utredaren avböjde med hänvisning till tidsbrist inför att utredningsbetänkande ska avlämnas i november 2024.
- Rådet har vidare behandlat remissvaren på forskningsfinansieringsutredningens två betänkanden, SOU 2023:19 Statlig forskningsfinansiering samt huvudbetänkandet SOU 2023:59 Ny myndighetsstruktur för finansiering av forskning och innovation. Rådets medlemmar deltog i Forskningspolitiska rådets webinarium om utredningens förslag och webinariet har sedan diskuterats och följts upp inom Lärarytbildningsrådet.
- Rådet har diskuterat valet av experter inom Läroplansutredningen och tagit upp utredningen av betygssystemet för att stoppa betygsinflation.

Under verksamhetsåret har vi inlett en diskussion om olika modeller/verktyg för forskningsanknytning av lärarytbildning. Exempel har samlats och diskuterats mot bakgrund av skollagens krav på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Rådet har även diskuterat centrala begrepp som profession, evidens och praktiska forskning.

Bland övriga frågor som behandlats kan nämnas ökade krav och förväntningar på samverkan mellan lärosäten om lärarutbildning och lärarutbildningens inre organisering vid olika lärosäten

Verksamhetsplan Lärarutbildningsrådet för 2024/25

Vi avser att fortsätta att verka för ett utvecklat utbyte mellan Lärarutbildningskonventet (LUK), utbildningspolitiken, den pedagogiska forskningen och lärarutbildningen. Att åstadkomma en fortlöpande dialog med LUK är angelägen för att kunna agera proaktivt när det gäller förändringar av och inom lärarutbildningarna.

Rådet avser att fortsatt bevaka Lärar- och förskollärarutbildningsutredningens arbete samt förslag och kommande remissarbete. Rådet är berett att eventuellt skriva remissvar å SWERA:s vägnar.

Rådet planerar att organisera redaktörskap för ett temanummer i Pedagogisk forskning i Sverige som behandlar spänningar mellan profession och politik. En möjlighet kan vara att ta en utgångspunkt i bildningsbegreppet.

I samband med att EERA (European Educational Research Association) firar 30 år hösten 2024 har en app, EduTopics, utvecklats för att göra bidragen till ECER (European Conference on Educational Research) under de senaste 25 åren tillgängliga för forskning (*Christ, A., Röschlein, J., & Schindler, C. (2024). EduTopics: ECER - An interactive app for visualising and exploring the contributions of 25 Years of ECER-conferences*). Från Lärarutbildningsrådet har Marita Cronqvist och Sverker Lindblad varit involverade i arbetet genom att pröva appen och ge feedback samt arrangera en workshop om användningen av den vid ECER 2024. I rådets fortsatta arbete finns olika möjligheter att använda appen och kommunikation med nätverken för lärarutbildning både inom EERA och NERA är angelägna för rådet.

Professorsmötet

Anteckningar från professorsmöte 2023

Representanter för olika lärosäten lyfte fram en rad utmaningar för ämnet pedagogik: spänningar gällande praxisnära forskning; splittringen av ämnet i olika sub-discipliner och institutioner; avsaknad av forskarutbildningsrättigheter vid högskolor; avsaknad av resurser.

Sara Irisdotter Aldenmyr lyfte fram några kritiska punkter i relation till bedömningsprocessen. Den efterföljande diskussionen belyste några problematiska fall och det efterlystes ett mer kollegialt och samverkande system snarare än standardiserade principer.

Sverker Lindblad presenterade några perspektiv på externa bedömningar av vetenskapliga granskningar i tidskrifter och hänvisade bland annat till DORA San Francisco Declaration, som i korthet slår fast att: Journal impact ska bort. Det är inte impact som ska styra utan argumenten i texten. Den efterföljande diskussionen gjorde bland annat gällande att det är viktigt att vara medveten om att citering är en disciplinfråga som är kopplad till ett naturvetenskapligt paradigm; att vi kanske behöver komplettera med andra bedömningar samt att acceptera en artikel i en välrankad tidskrift behöver inte nödvändigtvis innebära att artikeln är av hög kvalitet.

Information om att Pedagogisk forskning i Sverige inte fick forskningsstöd delgavs och den följande diskussionen fokuserade på vikten av att gemensamma ansträngningar krävs för att tidskriften ska få fortsätta sin verksamhet.

Avslutningsvis diskuterade mötet frågan om etik i forskarutbildningen, de snabba förändringarna och den ökande juridifieringen.

Tidskriftsrådet

Rådet har inte lämnat in någon verksamhetsberättelse eller plan.